

Скільки практик сучасного мистецтва для руїн музею?

Дискусія

31 березня, п'ятниця, 2017, 17.00, Національний художній музей України (вул. М. Грушевського, 6, Київ)

«Перші згадки про інтервенції сучасного мистецтва в музейне поле датуються раннім періодом незалежності України. Вони від початку мали інтердисциплінарний характер – суб'єктами взаємодії та критики ставали не лише художні, але й історичні, краєзнавчі, літературно-меморіальні музеї. Хоча ця діяльність не виділилася в якийсь художній напрям чи стали тенденцію, прикладів взаємодії більшало, а її глибина зростала. Зокрема – через проникнення ряду західних моделей художньої та кураторської діяльності. Останні були відповіддю на кризу європейського музею, котрий, починаючи із середини ХХ ст. відчував брак легітимності й необхідність деколонізаційних перетворень. «Історіографічний поворот» у сучасному мистецтві – підвищена увага художників до практик архівування та музейного представлення, а також проблематики історичної пам'яті – став спробою реабілітації/реапропріації західного музею.

В українських умовах художникам довелося мати справу з дещо відмінним суб'єктом. Ним є «пострадянський музей» – утворення, що існує в стані перманентної інфраструктурної та ідентитарної кризи. Криза ідентичності є наслідком радянського музейного проекту, чиї риси були успадковані українськими музеями в майже незмінному вигляді. Використання музею в якості ретранслятора державної ідеології та засобу формування політичної лояльності громадян залишається панівною практикою. Інфраструктурна криза – наслідком багаторічної нестачі базових ресурсів і віднедавна – загрози фізичного руйнування через військову агресію. Вимоги фінансової автономізації та надання пріоритету популярно-просвітницькій діяльності, що їх уряд висуває закладам культури, створюють додаткове напруження в музейному полі. Втім, важко заперечити, що з економічного боку пострадянський музей залишається рудиментом, складно пристосовним до ринкових умов.

Такий стан музейництва контрастує з положенням художника та куратора сучасного мистецтва. Останні опиняються в авангарді культурних індустрій, отримуючи не лише безпрецедентний обсяг суспільної уваги, але й, усе частіше, доступ до перерозподілу економічних благ. За умови належної професіоналізації й бажання долучитись до менеджерської діяльності їм нескладно опанувати канали грантування та субгрантування – в країні, де економіка та культурний сектор традиційно залежать від зовнішньої фінансової допомоги. Музей зі свого боку все рідше виступає активним агентом культурної політики, переважно реагуючи на ініціативи, що надходять іззовні. Інституції, що колись формувала свідомість та світогляд, стає все важче виконувати базові функції збереження матеріальних фондів і неперервності наукової роботи. Відтак, історичне співвідношення музею та

художника як носіїв позиції привілейованої й слабкої відповідно перестає бути чинним».
Ларіон Лозовий

"Метод фонд" <https://sites.google.com/site/methodfund/news>